

Kuntalaisaloite yksityisen päiväkotihoidon tuen nostamiseksi esiopetusikäisille lapsille

KASKOV 05.03.2025 § 10

649/00.02.10.01/2024

Lisätiedot:

varhaiskasvatuspäällikkö Annika Hiitola puh. 050 341 6269

varhaiskasvatuksen palveluohjaaja Camilla Hildén-Pinola puh. 050 363 6343

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungille on 20.12.2024 saapunut kuntalaisaloite otsikolla Kuntalaisaloite yksityisen päiväkotihoidon tuen nostamiseksi esiopetusikäisille lapsille. Kuntalaisaloite on **oheismateriaalina**. Aloitteen tehnyt kuntalainen esittää, että Kauniaisten kaupunki nostaisi yksityisen päiväkotihoidon tukea esiopetusikäisille lapsille, jotka ovat kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa kunnallisen esiopetuksen sijaan.

Yksityisen hoidon tuki nykyisellään

Kauniaisissa yksityisen tuen kuntalisistä on päätetty viimeksi syksyllä 2023, ja nykyisten kuntalisten määrä on astunut voimaan 1.1.2024. Dynasty tietopalvelu : Kauniaisten kaupunki. Kuntalisään oikeutettuja ovat alle esiopetusikäiset tai maksuttomaan esiopetukseen osallistuvat lapset. Ne esiopetusikäiset lapset, jotka eivät osallistu maksuttomaan esiopetukseen eivät ole oikeutettuja kuntalisään. Kuntalisen määrä on nykyisellään seuraava:

Kunta	alle 3 v. päiväkotitai ryhmäperhepäiväkoti	alle 3 v. perhepäivähoito	alle 3 v. työsopimussuhteinen hoitaja	osapäivähoito, kaikki hoitomuodot
Kauniainen	740 €	370 €	570 €	0 €

Kunta	yli 3 v. päiväkotitai ryhmäperhepäiväkoti	yli 3 v. perhepäivähoito	yli 3 v. työsopimussuhteinen hoitaja	maksuttomaan esiopetukseen osallistuvan lapsen varhaiskasvatuksesta maksettava kuntalisä
Kauniainen	490 €	210 €	210 €	100 €

Lasten määrä yksityisen hoidon tuen piirissä on ollut laskeva. Vuonna 2024 yksityisen hoidon tukea saaneiden lasten määrä on ollut keskimäärin noin 27 lasta kuukaudessa. Vuonna 2023 lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä oli keskimäärin noin 29 lasta kuukaudessa ja vuonna 2022 noin 37 lasta kuukaudessa.

Yksityisen hoidon tuki lähialueen kunnissa ja yhtenäiset käytännöt

Sekä Espoossa että Helsingissä yksityisen hoidon tuen kuntalisä muuttuu 1.3.2025 alkaen siten, että kuntalisä nousee.

Kunta	alle 3 v. päiväkoti	yli 3 v. päiväkoti	alle 3 v. perhepäivähoito	yli 3 v. perhepäivähoito
Espoo	793 €	524 €	380 €	229 €
Helsinki	787,50 €	523,20 €	388,40€	226,50 €
Vantaa	650 €	400 €	340 €	230 €
Sipoo	655 €	531 €	300 €	175 €

Kunta	alle 3 v. työsopimus- suhteinen hoitaja	yli 3 v. työsopimus- suhteinen hoitaja	maksuttomaan esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus
Espoo			140 €
Helsinki	500 €	160 €	178 €
Vantaa			100 €
Sipoo	300 €	175 €	

Suomen kunnista 34 % maksaa yksityisen hoidon tukeen kuntakohtaista lisää. Esimerkiksi Kirkkonummella yksityisen hoidon tukeen ei makseta lainkaan kuntalisää.

Taulukosta ilmenevien Espoossa maksettavien kuntalisien lisäksi Espoossa on käytössä viisi- ja kuusivuotiaille erikseen maksettavat kuntalisät. Espoossa lapsella on oikeus osallistua maksuttomaan 20 viikkotunnin varhaiskasvatukseen sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta ja tätä varten on käytössä viisivuotiaiden kuntalisä, jonka avulla yksityiset palveluntuottajat voivat antaa alennusta varhaiskasvatusmaksusta. 1.8.2024 alkaen viisivuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kuntalisä on 20 prosenttia, kuitenkin enintään 62 €/kk, perheen maksamasta lapsen varhaiskasvatusmaksusta. Sen maksamisen ehtona on, että yksityinen palveluntuottaja sitoutuu pienentämään perheen lapsesta maksamaa varhaiskasvatusmaksua kuntalisää vastaavalla summalla.

Lapsen on osallistuttava ennen koulun alkamista vuoden kestävään esiopetukseen. Vaihtoehtoisesti lapsi voi osallistua myös muuhun toimintaan, jossa esiopetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa, eli hän voi jatkaa yksityisessä päiväkodissa varhaiskasvatusta kokopäiväisesti. Espoossa huoltajat voivat hakea kokopäiväisen varhaiskasvatuksen ja esiopetusikäisen lapsen varhaiskasvatuksen tuen erotusta Espoon kaupungilta, ja tähän liittyvä rahaliikenne tapahtuu esimerkiksi siten, että palveluntuottaja laskuttaa kaupunkia.

Kauniaisissa on tavoiteltu tilannetta, jossa yksityisen hoidon tuen kuntalisä olisi kilpailukykyinen Espoon kanssa. 1.3.2025 muutosten myötä päiväkotihoidosta maksettavat kuntalisät Espoossa ja Helsingissä ovat n. 6–7 % korkeammat kuin Kauniaisissa. Muihin vertailukuntiin nähden Kauniaisten kuntalisät ovat korkeammat.

Esiopetuksen velvoittavuus ja perheiden valinnanvapaus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1040/2014). Esiopetuksen velvoittavuutta koskevan lain muutoksen tavoitteena oli parantaa lasten oppimisedellytyksiä ja siten lisätä koulutuksellista tasa-arvoa saamalla

esiopetuksen piiriin ne noin 1 200 esiopetusikäistä lasta, jotka eivät ole osallistuneet maksuttomaan esiopetukseen. Muutoksella haluttiin korostaa lapsen oikeutta esiopetukseen ja oppimisen ja kehityksen kannalta tärkeisiin tukitoimiin.

Esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa pyritään jatkuvasti tukemaan lasten ja nuorten oppimista, terveyttä ja hyvinvointia. Opiskeluhoitopalvelut sisältävät kouluterveydenhuollon, kuraattorit ja psykologit. Hyvinvointialue vastaa näiden palvelujen tarjoamisesta ja kunnan vastuulle jää opetuksen järjestäjänä palveluiden yhteensovittaminen niin kunnallisten kuin hankkimiansa yksityisten esiopetusyksiköiden osalta.

Vaikka esiopetus on velvoittavaa ei sanktioita ole siihen, jos perhe haluaa luopua lapsen oikeudesta maksuttomaan esiopetukseen ja jatkaa kokoaikaista varhaiskasvatusta esim. yksityisessä päiväkodissa. Tällöin kaupunki ei rahoita toimintaa palvelusetelillä, vaan rahoitus tapahtuu yksityisen hoidon tuen kautta, johon ei nykytilanteessa kuulu kuntalisää.

Yksi mahdollisuus hyödyntää sekä maksutonta esiopetusta että englanninkielistä varhaiskasvatusta olisi järjestely, jossa lapsi osallistuisi esiopetukseen kunnallisessa varhaiskasvatusyksikössä esiopetuspäivinä esiopetusajana klo 9–13, ja täydentävään varhaiskasvatukseen yksityisessä varhaiskasvatusyksikössä päivittäin ennen esiopetuksen alkamista ja esiopetuksen päättymisen jälkeen sekä esiopetuksen lomapäivinä. Tällöin huoltajat ja yksityinen varhaiskasvatusyksikkö voisivat sopia erikseen lasten päivittäisestä kuljettamisesta yksiköiden välillä. Rahallisesti tuki ohjautusi yksityisen hoidon tuen kautta maksuttomaan esiopetukseen osallistuvan lapsen kuntalisän kanssa.

Lapsen edun ensisijaisuus

Lapsen edun mukaista on yhtenäinen oppimispolun jatkumo. Siten voidaan huoltajien tapaan arvioida lapsen edun mukaiseksi voida jatkaa tutussa varhaiskasvatusympäristössä. Lapset kuitenkin siirtyvät kouluun esiopetusikäistä seuraavana vuonna, joten lapsen edun mukaiseksi voidaan myös katsoa se, että hän esiopetuksessa pääsisi kehittämään kouluvalmiuksiaan sekä tutustumaan tuleviin samanikäisiin koulukavereihinsa. Käytettävissä olevien tietojen mukaan valtaosa Pilke ICEC yksikön lapsista on kuitenkin tämän hetken tiedon mukaan siirtymässä Mäntymäen kouluun elokuussa 2026.

Uuden alakoulun suunnittelun yhteydessä tullaan varaamaan uudisrakennuksesta myös tilat esiopetukselle. Tämän toteutumiseen on kuitenkin aikaa, ja esiopetusta järjestetään nykyisellään kolmessa suomenkielisessä varhaiskasvatusyksikössä eri puolilla kaupunkia. Siten varhaiskasvatusyksikön vaihtaminen vain yhdeksi vuodeksi on edessä esiopetukseen osallistuvilla lapsilla.

Pilke ICEC -yksikkö tarjoaa englanninkielistä varhaiskasvatusta, ja yksikössä ei ole suomeksi työskentelevää henkilöstöä. Siten ne lapset, jotka jatkavat englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa myös esiopetusikäisinä ja siirtyvät sen jälkeen suomenkieliseen perusopetukseen Mäntymäen koulussa, eivät saa sitä sanastoa tulevalle koulukielellään, kuin muut koulun aloittavat lapset. He ovat siten eriarvoisessa asemassa koulun aloituksen yhteydessä, mikä saattaa edellyttää tukitoimia koulunaloituksen yhteydessä. Samoin heillä ei ole mahdollisuutta käyttää esiopetukseen kuuluvaa opiskeluhoitoa, kuten koulukuraattorin ja koulupsykologin palveluja.

Viime kädessä lapsen huoltajat ratkaisevat, mikä on lapsen edun mukaista.

Lasten määrän kehitys

Lasten määrä Kauniaisissa on jälleen kasvava. Vuoden 2024 väestötiedoissa olevien varhaiskasvatusikäisten eli 1–6 -vuotiaiden lasten määrä on kasvanut 40:llä. Luvussa ei ole mukana luonnollista lasten määrän lisäystä vuonna 2024 syntyneiden lasten muodossa.

Lasten määrän kehitys 2024								
Syntymävuosi	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Yhteensä (ei 2024 syntyneet mukana)
31.12.2024	119	110	97	119	88	84	67	617
31.8.2024	118	104	89	114	87	80	48	592
30.4.2024	116	99	86	112	85	79	22	577
Erotus huhtikuusta joulukuuhun 2024	3	11	11	7	3	5		40

Myös varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on toimintavuoden 2024–2025 aikana noussut merkittävästi. Tammikummun päiväkodissa kolmas ryhmä otettiin käyttöön vuoden 2025 alussa, ja maaliskuussa 2025 käynnistyy jo neljäs ryhmä. Siten kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä olevat vapaat ryhmätilat ovat kutistuneet yhteen.

Kauniaisten kaupungilla on tällä hetkellä kapasiteetti vastata varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen ja kysyntään. Tilanne eroaa siltä osin naapurikaupunkien tilanteista, joiden väestönkasvu on voimakkaampaa.

Talous

Yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus on kunnan kannalta kustannustehokkain tapa lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Näin ollen, jos kuntalisän korottaminen lisää lasten määrää yksityisessä varhaiskasvatuksessa, kunnan kokonaiskustannus laskee, koska lapsi ei silloin tarvitse kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa eikä palveluseteliä. Siten korotuksen kustannusvaikutus on käytännössä negatiivinen. Lasten määrän kasvaessa ja kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyden ollessa vaarantuneena, kunta välttyy investointikustannuksilta, jos osa perheistä valitsee lapselleen yksityisen varhaiskasvatuspaikan.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisiin korotukseen ei ole varattu varoja vuoden 2025 talousarviossa, joten mahdollisiin yksityisen hoidon tuen kuntalisiin korotuksiin tarvitaan vastaava lisämääräraha. Alla olevassa taulukossa on hahmoteltu mahdollisia uusia yksityisen hoidon tuen kuntalisiin määriä päiväkotihoidossa noin 8 % korotuksella, ja otettaessa käyttöön kuusivuotiaille samalla tasolla oleva yksityisen hoidon tuen kuntalisä kuin tätä nuoremmilla lapsilla. Muut yksityisen hoidon tuesta maksettavat kuntalisät (perhepäivähoito, työsopimussuhteinen hoitaja) pysyisivät ennallaan.

Kunta	alle 3 v. päiväkotito	yli 3 v. päiväkotito	maksuttomaan esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	6-vuotiaasta lapsesta maksettava kuntalisä, jos hän ei osallistu esiopetukseen
-------	-----------------------	----------------------	---	--

Espoo	793 €	524 €	140 €	
Kauniainen	800 €	530 €	108 €	530 €

Vuoden 2025 talousarvioon yksityisen hoidon tukeen on varattu 210 283 euroa. Huomioiden 8 % korotus, sekä kuusivuotiaille lapsille osoitettu uusi tukimuoto, tarve lisämäärärahalle olisi +8 % (16 822,64 euroa) sekä esiopetusikäisille lapsille maksettavan uuden kuntalisän myötä 50 000 euroa, yhteensä 66 822,64 euroa.

Kauniaisten kaupungin hallintosäännön 22 § mukaan kasvatusta- ja koulutusvaliokunnat päättävät lastenhoidon tuen kuntalisista. Ruotsinkielinen kasvatusta- ja koulutusvaliokunta on päättänyt asiasta kokouksessaan 26.2.2025.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen kasvatusta- ja koulutusvaliokunta päättää, että yksityisen hoidon tuen kuntalisiin ei tehdä muutoksia. Kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista lisätä kaupungin menoja, ja esiopetus- ja varhaiskasvatusta paikkojen riittävyys näyttää turvatulta ilmankin yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotusta.

.....

Puheenjohtaja Heikki Kurkela esitti seuraavaa:

”Suomenkielinen kasvatusta- ja koulutusvaliokunta

- päättää, että yksityisen hoidon tuen kuntalisiin ei tehdä muutoksia,
- päättää antaa esittelyn mukaisen vastauksen kuntalaisaloitteeseen.

Lisäksi valiokunta edellyttää, että kaksikielisen (englanti-suomi) esiopetuksen järjestämistä tulee selvittää siten, että se olisi mahdollista yksityisen toimijan toimesta mahdollisimman pikaisesti. Yksityisen hoidon tuen kuntalisien suuruutta tarkastellaan talousarvion 2026 yhteydessä.”

Valiokunta oli esityksestä yksimielinen.

Päätös:

Suomenkielinen kasvatusta- ja koulutusvaliokunta

- päätti, että yksityisen hoidon tuen kuntalisiin ei tehdä muutoksia,
- päätti antaa esittelyn mukaisen vastauksen kuntalaisaloitteeseen.

Lisäksi valiokunta edellyttää, että kaksikielisen (englanti-suomi) esiopetuksen järjestämistä tulee selvittää siten, että se olisi mahdollista yksityisen toimijan toimesta mahdollisimman pikaisesti. Yksityisen hoidon tuen kuntalisien suuruutta tarkastellaan talousarvion 2026 yhteydessä.

Oheismateriaali:

JULK_Kuntalaisaloite yksityisen päiväkotihoidon tuen nostamiseksi esiopetusikäisille lapsille
JULK_Valiokunnalle osoitettu kirje – Pilke ICEC Kauniainen

Jakelu:

Asianomainen

